

Artikel 25f Onredelijk bezwarende bedingen

- 1. Een beding dat voor een onredelijk lange of onvoldoende bepaalde termijn aanspraken op de exploitatie van toekomstige werken van de maker inhoudt, is vernietigbaar.**
- 2. Een beding dat, gelet op de aard en inhoud van de overeenkomst, de wijze waarop de overeenkomst tot stand is gekomen, de wederzijds kenbare belangen van partijen of de overige omstandigheden van het geval, voor de maker onredelijk bezwarend is, is vernietigbaar.**
- 3. Indien door de wederpartij is bedongen dat de overeenkomst tussentijds kan worden opgezegd, geldt deze bevoegdheid onder gelijke voorwaarden eveneens voor de maker.**

Commentaar

Kern van de bepaling In art. 25f bevat een regeling voor onredelijk bezwarende bedingen die vernietigbaar zijn of, in het geval bedoeld in het derde lid, waarvan is bepaald dat het voor beide partijen gelijk van toepassing dient te zijn.

Onredelijk lange of onvoldoende bepaalde termijn (lid 1) Het eerste lid bevat een specifieke regeling op grond waarvan opties op toekomstige werken vernietigbaar zijn wanneer deze voor een onredelijk lange, of onvoldoende bepaalde termijn gelden. Het is aan de rechter om aan de hand van de omstandigheden van het geval te beoordelen wanneer in het concrete geval aan de voorwaarden voor vernietigbaarheid is voldaan; relevante omstandigheden kunnen zijn de leeftijd van de maker bij het aangaan van de overeenkomst, de duur van de exploitatieovereenkomst en de tegenprestatie die de maker van de exploitant ontvangt. Ten aanzien van de onvoldoende bepaalde termijn doelt de wetgever op een termijn die een maker niet in staat stelt de periode te bepalen waarin de exploitant aanspraak kan maken op exploitatie van toekomstige werken van de maker.

Onredelijk bezwarend beding (lid 2) De wetgever beoogde met de regeling in lid 2 het signaal af te geven dat een lichtere toets dan die van art. 6:2 BW op zijn plaats is. Vermoedelijk – zeker is het niet – wil dit zeggen dat in dat verband niet de eis van art. 6:2 lid 2 BW wordt gesteld dat een beroep op het beding naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid *onaanvaardbaar* moet zijn (hetgeen een tot rechterlijke terughoudendheid nopende maatstaf is, aldus HR 25 februari 2000, NJ 2000, 471). Hoe veel lager de lat dan wel ligt, is niet duidelijk. De memorie van toelichting noemt als voorbeeld “bepalingen waarbij royalties worden gebaseerd op bruto-bedragen waarop onbeperkt aftrekposten, zoals promotiekosten en dergelijke, in mindering kunnen worden gebracht, zodat netto niets aan de maker wordt uitgekeerd”. In dit voorbeeld zal echter ook wel aan de toets van art. 6:2 BW voldaan kunnen zijn, nog daargelaten dat een dergelijke bepaling ook in strijd zou zijn met art. 25c lid 1 Aw (recht op billijke vergoeding). Een lichtere toets lijkt echter aan de orde in een ander door de memorie van toelichting genoemd voorbeeld: “de zogeheten kickbackregeling op grond waarvan een maker verplicht is zijn van een collectieve beheersorganisatie ontvangen makersvergoeding gedeeltelijk terug te betalen aan de opdrachtgever. Een dergelijke afspraak omzeilt het systeem van collectief beheer terwijl het collectief beheer nu juist mede beoogt makers een sterkere positie te geven in de onderhandelingen over auteursrechtvergoeding met gebruikers”. Of de rechter in een dergelijk geval een beroep op het beding ook naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid *onaanvaardbaar* zou oordelen lijkt de vraag. Geheel terzijde verdient nog opmerking dat de Nederlandse Mededingingsautoriteit (de specifiek met handhaving van de Mededingingswet belaste voorloper van de Autoriteit Consument & Markt) een door een belangenvereniging van makers wegens misbruik van machtspositie (art. 24 Mededingingswet) ingediende klacht tegen een vergelijkbaar beding dat door de

publieke omroep ten gunste van de aan haar gelieerde muziekuitgever werd gehanteerd, wegens gebrek aan prioriteit terzijde heeft gelegd (zaak 7213/Platform Makers - NPO e.a.).

Wederzijdse opzegbaarheid (lid 3) Het derde lid tenslotte, geeft de maker een tussentijdse opzeggingsbevoegdheid wanneer diens contractuele wederpartij voor zichzelf deze mogelijkheid heeft bedongen. Strikt genomen staat deze bepaling niet in de weg aan eenzijdige opzeggingsclausules voor exploitanten, maar deze zullen geen effect hebben.

Dwingend recht Art. 25h lid 1 bepaalt dat de maker geen afstand kan doen van de rechten die hij aan dit hoofdstuk kan ontfemen.

Overgangsrecht Op grond van art. III lid 1 van de Wet auteurscontractenrecht geldt dat art. 25f van toepassing is overeenkomsten die voor 1 juli 2015 zijn gesloten. Voor zover art. 25f een lichtere toets behelst dan art. 6:2 BW (en voordien art. 1374 BW (oud)) betekent dit dus dat deze bepaling makers kan inspireren om een “hertoetsing” van bestaande contracten te bewerkstelligen.